

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VALSTYBĖS TARNYBOS ĮSTATYMO NR. VIII-1316 5, 11, 18, 22, 32 IR 35 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO
IR SU JUO SUSIJUSIŲ ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų įstatymų projektų tikslai ir uždaviniai

2023 metais įgyvendinus valstybės tarnybos pertvarką, o 2024 m. sausio 1 d. įsigaliojus naujos redakcijos Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymui (toliau – VTĮ) ir su juo susijusiems įstatymams bei praktikoje pradėjus taikyti valstybės tarnybos pertvarkos metu priimtus įstatymus, išaiškėjo teisinio reglamentavimo trūkumai, kurie paskatino tobulinti VTĮ ir su juo susijusius įstatymus. Siekdama užtikrinti efektyvų teisėkūros procesą, Vidaus reikalų ministerija apibendrina VTĮ ir susijusių įstatymų taikymo problemas ir parengė šiuos įstatymų projektus:

1. Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1316 5, 11, 18, 22, 32 ir 35 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (toliau – VTĮ projektas);
2. Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto 39 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau – VTS projektas);
3. Lietuvos Respublikos diplomatinės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1012 68 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau – DTĮ projektas);
4. Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymo Nr. I-1113 papildymo 5¹ straipsniu įstatymo projektą (toliau – BIĮ projektas);
5. Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1316 pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1985 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau – VTĮ pakeitimo projektas);
6. Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo Nr. I-464 22, 26 ir 29¹ straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (toliau – LRV projektas).

VTĮ projektu ir BIĮ projektu taip pat siekiama sugriežtinti valstybės tarnautojų nepriekaištingos reputacijos reikalavimus ir šiuos reikalavimus taikyti ir biudžetinių įstaigų darbuotojams, išskyrus tuos, kuriems netaikomi išsilavinimo ar profesinės kvalifikacijos reikalavimai. Tiek valstybės tarnautojams, tiek kitiems biudžetinių įstaigų darbuotojams turi būti taikomi vienodi nepriekaištingos reputacijos reikalavimai.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymų projektus parengė Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

VTĮ 5 straipsnio 2 dalyje nustatyti tokie valstybės tarnautojo arba asmens, pretenduojančio tapti valstybės tarnautoju, nepriekaištingos reputacijos reikalavimai:

- 1) įstatymų nustatyta tvarka pripažintas kaltu dėl labai sunkaus nusikaltimo padarymo ir nuo bausmės atlikimo nepraėjo 10 metų arba pripažintas kaltu dėl sunkaus nusikaltimo padarymo ir nuo bausmės atlikimo nepraėjo 8 metų, arba pripažintas kaltu dėl apysunkio nusikaltimo padarymo ir nuo bausmės atlikimo nepraėjo 4 metų, arba pripažintas kaltu dėl nesunkaus nusikaltimo padarymo ir nuo bausmės atlikimo nepraėjo 3 metų;

2) įstatymų nustatyta tvarka pripažintas kaltu dėl baudžiamojo nusižengimo valstybės tarnybai ir viešiesiems interesams padarymo ir nuo bausmės atlikimo nepraėjo 3 metai;

3) įstatymų nustatyta tvarka atleistas nuo baudžiamosios atsakomybės už labai sunkaus nusikaltimo padarymą ir nuo atleidimo nuo baudžiamosios atsakomybės dienos nepraėjo 4 metai arba atleistas nuo baudžiamosios atsakomybės už sunkaus nusikaltimo padarymą (išskyrus atleidimą nuo baudžiamosios atsakomybės, kai asmuo ar nusikalstama veika prarado pavojingumą) ir nuo atleidimo nuo baudžiamosios atsakomybės dienos nepraėjo 3 metai, arba buvo atleistas nuo baudžiamosios atsakomybės už apysunkio nusikaltimo padarymą (išskyrus atleidimą nuo baudžiamosios atsakomybės, kai asmuo ar nusikalstama veika prarado pavojingumą arba dėl nusikaltimo mažareikšmiškumo) ir nuo atleidimo nuo baudžiamosios atsakomybės dienos nepraėjo 2 metai ar nėra pasibaigęs laidavimo terminas, arba buvo atleistas nuo baudžiamosios atsakomybės už nesunkaus nusikaltimo ar baudžiamojo nusižengimo valstybės tarnybai ir viešiesiems interesams padarymą (išskyrus atleidimą nuo baudžiamosios atsakomybės, kai asmuo ar nusikalstama veika prarado pavojingumą arba dėl nusikaltimo mažareikšmiškumo) ir nuo atleidimo nuo baudžiamosios atsakomybės dienos nepraėjo vieni metai ar nėra pasibaigęs laidavimo terminas;

4) atleistas iš valstybės tarnautojo pareigų už šio įstatymo 23 straipsnio 5 dalies 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9 punktuose nurodytus šiurkščius tarnybinius nusižengimus arba šio įstatymo 25 straipsnio 2 dalyje numatytu atveju pripažintas padariusiu šiurkštų tarnybinių nusižengimų, už kurį turėtų būti skirta tarnybinė nuobauda – atleidimas iš pareigų, ir nuo atleidimo iš pareigų dienos arba nuo pripažinimo padarius šiurkštų tarnybinių nusižengimų dienos nepraėjo 3 metai;

5) atleistas iš darbo, pareigų ar yra praradęs teisę verstis tam tikra veikla už kituose įstatymuose keliamo nepriekaištingos reputacijos reikalavimo neatitikį ar elgesio (etikos) normų pažeidimą ir nuo atleidimo iš darbo, pareigų ar teisės verstis tam tikra veikla pradžios dienos nepraėjo 3 metai;

6) atleistas arba pašalintas iš skiriamų arba renkamų pareigų dėl priesaikos ar pasižadėjimo sulaužymo, pareigūno vardo pažeminimo ir nuo atleidimo arba pašalinimo iš pareigų dienos nepraėjo 3 metai;

7) yra ar buvo įstatymų nustatyta tvarka uždraustos organizacijos narys, jeigu nuo narystės pabaigos nepraėjo 3 metai.

VTĮ 11 straipsnio 3 dalies 1 punkte nustatyta, kad be konkurso į laikinųjų valstybės tarnautojų pareigas priimama prireikus pakeisti laikinai negalintį eiti pareigų karjeros valstybės tarnautoją *ar politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautoją* – iki grįžta negalintis eiti pareigų tarnautojas, bet ne ilgiau kaip 3 metams.

VTĮ 18 straipsnio 13 dalyje nustatyta, kad jeigu valstybės tarnautojas nesutinka su tiesioginio vadovo pateiktu tarnybinės veiklos vertinimu, jis turi teisę kreiptis į valstybės tarnautoją į pareigas priimančią asmenį (jo įgaliotą asmenį) prašydamas įvertinti tarnybinės veiklos vertinimo objektyvumą ir pagrįstumą. Jei valstybės tarnautoją į pareigas priimančias asmuo (jo įgaliotas asmuo) padaro išvadą, kad valstybės tarnautojo tarnybinė veikla įvertinta neobjektyviai ir nemotyvuotai, valstybės tarnautojo tiesioginis vadovas atlieka pakartotinį valstybės tarnautojo tarnybinės veiklos vertinimą. Valstybės tarnautoją į pareigas priimančio asmens (jo įgalioto asmens) išvada dėl valstybės tarnautojo tarnybinės veiklos vertinimo objektyvumo ir pagrįstumo gali būti skundžiama Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

VTĮ 22 straipsnio 2 dalies 2 punkte nustatyta, kad valstybės tarnautojai gali būti skatinami nuo 1 iki 2 pareiginių algų dydžio pinigine išmoka už asmeninį išskirtinį indėlį įgyvendinant valstybės ar savivaldybės institucijai ar įstaigai nustatytus tikslus arba pasiektus rezultatus ir įgyvendintus uždavinius (tačiau ne dažniau kaip du kartus per kalendorinius metus). Analogiškos nuostatos yra

numatytos Vidaus tarnybos statuto 39 straipsnio 2 dalies 5 punkte ir Diplomatinės tarnybos įstatymo 68 straipsnio 1 dalies 2 punkte.

VTĮ 32 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad VTĮ 35 straipsnio 1 dalies 13 punkte nurodytais pagrindais atleidžiamam iš pareigų valstybės tarnautojui atleidimo iš pareigų dieną išmokama vieno mėnesio jo vidutinio darbo užmokesčio dydžio išeitinė išmoka, o 3 dalyje – VTĮ 35 straipsnio 1 dalies 6 punkte nurodytu pagrindu atleistam iš pareigų politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojui vieno mėnesio jo vidutinio darbo užmokesčio dydžio išeitinė išmoka mokama, jeigu jis ėjo pareigas ne mažiau kaip pusę jų pareigas pasirinkusio valstybės politiko ar kolegialios valstybės institucijos teisės aktuose nustatytos kadencijos trukmės, Seimo frakcijoje – ne mažiau kaip pusę frakcijos veiklos laikotarpio.

VTĮ 35 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad valstybės tarnautojas negali būti atleistas iš pareigų laikinojo nedarbingumo laikotarpiu ir atostogų metu, išskyrus šio straipsnio 1 dalies 1, 3–9, 13–16, 18–20 punktuose nurodytus atvejus.

Biudžetinių įstaigų įstatyme nėra numatyta nepriekaištingos reputacijos reikalavimų darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartį. Biudžetinių įstaigų įstatymo 10 straipsnio 3 ir 4 dalyse, 15 straipsnio 3 dalyje yra numatyti tik biudžetinės įstaigos vadovo (kandidato į vadovus) ir stebėtojų tarnybos nario (kandidato į stebėtojų tarybos narius) nepriekaištingos reputacijos reikalavimai.

Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1316 pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1985 2 straipsnio 11 dalyje nustatyta, kad šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 2 straipsnio 8 dalies 1–5, 9–14 punktuose nurodytiems valstybės tarnautojams ir asmenims, kurių tarnybos Lietuvos valstybei stažas įsigaliojus šiam įstatymui yra didesnis negu 20 metų, priedo už tarnybos Lietuvos valstybei stažą dydis procentais yra fiksuojamas ir yra lygus šio įstatymo įsigaliojimo dieną sukaupiamam priedo už tarnybos Lietuvos valstybei stažą dydžiui procentais. Fiksuotasis priedo už tarnybos Lietuvos valstybei stažą dydis nekinta ir šio dydžio priedas už iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos sukaupą tarnybos Lietuvos valstybei stažą yra mokamas tol, kol jie eina pareigas valstybės tarnyboje. Fiksuotasis priedo už tarnybos Lietuvos valstybei stažą dydis išlieka ir jiems grįžus į valstybės tarnybą. Šios dalies nuostatos taikomos ir asmenims, ėjusiems šioje dalyje nurodytas pareigas ir priimtiems į valstybės tarnautojo pareigas iki ar po šio įstatymo įsigaliojimo dienos.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo 22 straipsnio 14 punkte nustatyta, kad Vyriausybė skiria į pareigas ir atleidžia iš jų Vyriausybės atstovus, Vyriausybės įgaliotinį ir jo pavaduotoją, priima į pareigas ir atleidžia iš jų Vyriausybės įstaigų vadovus, kitus įstatymų nustatytus valstybės tarnautojus ir pareigūnus, juos skatina; atitinkamos valdymo srities ministro teikimu Vyriausybės į pareigas priimtiems ar paskirtiems valstybės tarnautojams ir pareigūnams skiria tarnybines nuobaudas, jeigu įstatymai nenustato kitaip. Vyriausybės įstatymo 26 straipsnio 3 dalies 14 punkte nustatyta, kad ministras teikia pasiūlymus Vyriausybei dėl Vyriausybės priimamiems valstybės tarnautojams ir pareigūnams, veikiantiems jam pavestose valdymo srityse, tarnybinių nuobaudų skyrimo ir dėl jų skatinimo. Vyriausybės pavedimu suteikia jiems atostogas, papildomas poilsio dienas, siunčia juos į komandiruotes ir priima kitus sprendimus, susijusius su jų tarnybos santykiais.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

VTĮ projektas

Dėl 5 straipsnio pakeitimo

Nacionalinių grėsmių akivaizdoje siūloma valstybės tarnautojų nepriekaištingos reputacijos reikalavimus papildyti sąlyga, kad valstybės tarnautojas nėra laikomas nepriekaištingos reputacijos, kai užsiima arba užsiėmė kita veikla ar turi ryšių, ar yra kitų su asmeniu susijusių aplinkybių ar faktų, kurie sudaro pagrindą manyti, kad asmens tarnyba būtų nesuderinama su Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesais, jeigu nuo šių veiklų, ryšių, aplinkybių pabaigos nepraėjo 3 metai. Veikla, nesuderinama su Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesais, apima asmenų slaptą bendradarbiavimą su Rusijos Federacijos, Baltarusijos Respublikos ir (ar) Kinijos Liaudies Respublikos teisėsaugos, teisėtvarkos ir (ar) šių šalių saugumo tarnybomis. Rusijos, Baltarusijos ir Kinijos keliama grėsmė Lietuvos nacionaliniam saugumui įvardinta Valstybės saugumo departamento ir Antrojo operatyvinių tarnybų departamento prie Krašto apsaugos ministerijos parengtoje 2024 metų ir ankstesnių metų rengtose grėsmių nacionaliniam saugumui vertinimo ataskaitose¹.

Kartu teikiamu BIĮ projektu siekiama suvienodinti valstybės tarnautojų ir biudžetinių įstaigų darbuotojų nepriekaištingos reputacijos reikalavimus. Pažymėtina, kad iki 2023 m. gruodžio 31 d. galiojusioje redakcijoje nepriekaištingos reputacijos reikalavimai buvo taikomi ir įstaigų darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartį. Šiuo pakeitimu VTĮ nepriekaištingos reputacijos reikalavimų taikymo apimtį siekiama išplėsti visų biudžetinių įstaigų darbuotojams, išskyrus tuos, kuriems netaikomi išsilavinimo ar profesinės kvalifikacijos reikalavimai, t. y. darbininkams.

VTĮ 5 straipsnio 4 dalis papildoma siekiant, kad į valstybės tarnautojo pareigas būtų priimami tam tikrus principus atitinkantys pretendentai, t. y. lojalūs Lietuvos valstybei ir jos konstitucinei santvarkai bei gerbiantys žmogų ir valstybę.

Pretendentai, stojantys į valstybės tarnybą, turėtų pildyti nepriekaištingos reputacijos reikalavimų atitikties deklaraciją, kurioje deklaruotų savo lojalumą Lietuvos valstybei ir jos konstitucinei santvarkai bei pagarbą žmogui ir valstybei. Pareigas einantiems valstybės tarnautojams, pažeidusiems šiuos principus, kaip ir šiuo metu, būtų taikoma tarnybinė atsakomybė.

Šiuo teisiniu reguliavimu siūloma išskirti du iš keturiolikos VTĮ 4 straipsnio 2 dalyje numatytus valstybės tarnautojų veiklos ir tarnybinės etikos principus, nes lojalumo Lietuvos valstybei ir jos konstitucinei santvarkai bei pagarbos žmogui ir valstybei principai yra pamatiniai, jų nesilaikymas yra nesuderinamas su tarnyba Lietuvos valstybei. Kiti VTĮ 4 straipsnio 2 dalyje nurodyti valstybės tarnautojų veiklos ir tarnybinės etikos principai taip pat yra svarbūs einant valstybės tarnautojo pareigas, tačiau sunkiai įvertinami ir kyla pagrįstų abejonų, ar tikslinga iš pretendentų reikalauti informacijos apie šių principų laikymąsi pretendavimo į valstybės tarnautojo pareigas procese. Pavyzdžiui, informacija, ar pretendentas į valstybės tarnautojo pareigas, dirbdamas privačiame sektoriuje, buvo kūrybiškas, lankstus ar politiškai neutralus, neturi turėti jokios įtakos pretendento priėmimui į valstybės tarnautojo pareigas.

VTĮ ir BIĮ projektuose siūloma nustatyti, kad juose nustatyti nepriekaištingos reputacijos reikalavimai valstybės tarnautojams ir darbuotojams iki VTĮ projekto ar BIĮ projekto įsigaliojimo dienos į pareigas priimtiems darbuotojams būtų taikomi tik tais atvejais, kai faktai ar aplinkybės, dėl kurių darbuotojai gali būti pripažinti neatitinkančiais šių reikalavimų, bus įvykę po šio įstatymo įsigaliojimo dienos, tai pat šie reikalavimai netaikomi asmenims, priimamiems į valstybės tarnautojo pareigas, jeigu priėmimo ar statuso atkūrimo procedūros yra prasidėjusios iki šio įstatymo įsigaliojimo; t. y. nustatyti taisyklę, kad naujieji nepriekaištingos reputacijos reikalavimai valstybės tarnautojams ir darbuotojams nebūtų taikomi atgaline data arba kai yra prasidėjusios priėmimo ar valstybės tarnautojų statuso atkūrimo procedūros.

¹ Nuoroda internete: <https://www.vsd.lt/archyvas-gresmu-vertinimo-ataskaitos/>

Dėl 11 straipsnio 3 dalies 1 punkto pakeitimo

VTĮ projekto 11 straipsnio 3 dalies 1 punktas keičiamas siekiant šioje dalyje naudojamą formuluotę suderinti su VTĮ 3 straipsnio 4 dalyje nustatyta laikinojo valstybės tarnautojo sąvoka, t. y. laikinasis valstybės tarnautojas nėra priimamas vietoje politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojo (laikinas valstybės tarnautojas – valstybės tarnautojas, priimtas į pareigas terminuotam laikui, išskyrus įstaigos vadovą ir politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautoją).

Dėl 18 straipsnio 13 dalies pakeitimo

Pagal VTĮ 18 straipsnio 13 dalį, jeigu valstybės tarnautojas nesutinka su tiesioginio vadovo vertinimu, jis turi teisę kreiptis į valstybės tarnautoją į pareigas priimančią asmenį (jo įgaliotą asmenį) prašydamas įvertinti tarnybinės veiklos vertinimo objektyvumą ir pagrįstumą. Atsižvelgiant į tai, kad įstaigos vadovą tiek vertina, tiek apeliacine tvarka įvertina tas pats fizinis asmuo, VTĮ projekte siūloma nustatyti, kad įstaigos vadovas, jeigu jis nesutinka su tiesioginio vadovo vertinimu, kreiptųsi tiesiogiai į administracinę teisumą. Įstaigos vadovą į pareigas priimančio asmens įgaliojimas įvertinti įstaigos vadovo įvertinimo objektyvumą ir pagrįstumą yra papildoma administracinė našta įgaliotam asmeniui, kelianti abejonių dėl įstaigos vadovo tarnybinės veiklos pakartotinio įvertinimo objektyvumo. Kitų valstybės tarnautojų, kurie tiesiogiai pavaldūs į pareigas priimančiam asmeniui, tarnybinės veiklos vertinimo objektyvumo ir pagrįstumo tvarkos keisti nenumatoma, nes kiti valstybės tarnautojai, tiesiogiai pavaldūs į pareigas priimančiam asmeniui, neturi tiek įgaliojimų, kiek įstaigos vadovas.

Dėl 22 straipsnio 2 dalies 2 punkto pakeitimo

VTĮ projektu, VTS projektu ir DTĮ projektu siekiama valstybės tarnautojų, diplomatų ir vidaus tarnybos sistemos pareigūnų skatinimo priemonę suvienodinti su Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo 10 straipsnio 2 dalies 2 punkte darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartį, numatyta skatinimo priemonė ir nustatyti bendrą taisyklę, kad darbuotojai galėtų būti skatinami iki 2 pareiginių algų dydžio pinigine išmoka už asmeninį išskirtinį indėlį įgyvendinant įstaigai nustatytus tikslus arba už pasiektus rezultatus ir įgyvendintus uždavinius (tačiau ne dažniau kaip du kartus per kalendorinius metus).

Manytina, kad atsisakius skatinimo ribojimo apatinės ribos VTĮ, VTS ir DTĮ projektuose, įstaigų vadovams būtų suteikta diskrecijos teisė paskatinti daugiau darbuotojų.

Dėl 32 straipsnio pakeitimo

VTĮ 32 straipsnio 2 dalyje siūloma nustatyti, kad įstaigų vadovams ir karjeros valstybės tarnautojams, atleistiems iš pareigų pasibaigus kadencijai, būtų išmokama vieno mėnesio vidutinio darbo užmokesčio dydžio išeitinė išmoka.

VTĮ 32 straipsnio 3 dalyje siūloma patikslinti, kokiais atvejais politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojui mokama vieno mėnesio jo vidutinio darbo užmokesčio dydžio išeitinė išmoka. Praktikoje pasitaiko atvejų, kai, pavyzdžiui, ministras pareigas eina vienerius metus ir nėra aišku, ar politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojo išeitinė išmoka turėtų priklausyti nuo ministro einamų pareigų laiko, ar nuo Vyriausybės kadencijos trukmės. Pažymėtina, kad valstybės politikams nėra aiški kadencijos trukmė, ypač tais atvejais, kai asmuo politiko statusą išlaiko tam tikrą laikotarpį, nesutampantį su Seimo, Vyriausybės ar savivaldybės tarybos kadencija.

VTĮ projekto 6 straipsnio 2 dalyje, kuria keičiama VTĮ 32 straipsnio 3 dalis, siūloma politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojams išeitines išmokas mokėti atsižvelgiant į valstybės

politiko ar kolegialios valstybės institucijos įgaliojimų laiką, t. y. ministrui pareigas ėjus vienerius metus ir politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojui ėjus pareigas ne mažiau kaip pusę metų, politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojui būtų išmokama vieno mėnesio jo vidutinio darbo užmokesčio dydžio išeitinė išmoka.

Dėl 35 straipsnio pakeitimo

VTĮ 35 straipsnio 1 dalies 18 punkto pakeitimas yra susijęs su VTĮ 5 straipsnyje atliekamais pakeitimais, susijusiais su valstybės tarnautojų nepriekaištinga reputacija.

VTĮ 35 straipsnio 6 dalyje siūloma nustatyti išimtis įstaigos vadovui dėl atleidimo iš valstybės tarnautojo pareigų. Įstaigos vadovas yra viena iš svarbiausių pareigybių, užtikrinančių efektyvų įstaigos funkcionavimą ir kokybiškų paslaugų teikimą gyventojams, todėl siūloma įstaigų vadovams atsisakyti ribojimo, kad įstaigos vadovas negali būti atleidžiamas iš pareigų laikinojo nedarbingumo laikotarpiu ir atostogų metu.

Dėl LRV projekto

Atsižvelgiant į tai, kad VTĮ 10 straipsnio 8 dalyje nustatyta, kad kai valstybės tarnautoją į pareigas priima kolegiali valstybės ar savivaldybės institucija, kitas šiame įstatyme nustatytas į pareigas priimančio asmens teises ir pareigas (išskyrus perkėlimą į kitas valstybės tarnautojo pareigas, atleidimą iš valstybės tarnautojo pareigų ir tarnybinės nuobaudos skyrimą) įgyvendina kolegialios valstybės institucijos vadovas ar savivaldybės meras, jeigu šiame įstatyme ar kituose įstatymuose nenustatyta kitaip; VTĮ 22 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad už nepriekaištingą tarnybinių pareigų atlikimą valstybės tarnautojus į pareigas priimantis asmuo, o kai valstybės tarnautoją į pareigas priima Vyriausybė arba savivaldybės taryba – atitinkamai Ministras Pirmininkas arba savivaldybės taryba gali skatinti šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka ir siekiant suderinti teisinį reguliavimą, LRV įstatymo projekto 1 straipsnyje, keičiančiame Vyriausybės įstatymo 22 straipsnio 14 punktą, siūloma nustatyti, kad Vyriausybė skiria į pareigas ir atleidžia iš jų Vyriausybės atstovus, Vyriausybės įgaliotinį ir jo pavaduotoją, priima į pareigas ir atleidžia iš jų Vyriausybės įstaigų vadovus, kitus įstatymų nustatytus valstybės tarnautojus ir pareigūnus, jei įstatymai nenustato kitaip – juos skatina; atitinkamos valdymo srities ministro teikimu Vyriausybės į pareigas priimtiems ar paskirtiems valstybės tarnautojams ir pareigūnams skiria tarnybines nuobaudas, jeigu įstatymai nenustato kitaip, o LRV įstatymo projekto 2 straipsnyje, keičiančiame Vyriausybės įstatymo 26 straipsnio 3 dalies 14 punktą, siūloma nustatyti, kad ministras teikia pasiūlymus Vyriausybei dėl Vyriausybės priimamiems valstybės tarnautojams ir pareigūnams, veikiantiems jam pavestose valdymo srityse, tarnybinių nuobaudų skyrimo ir dėl jų skatinimo, jei įstatymai nenustato kitaip. Vyriausybės pavedimu suteikia jiems atostogas, papildomas poilsio dienas, siunčia juos į komandiruotes ir priima kitus sprendimus, susijusius su jų tarnybos santykiais.

LRV įstatymo projekto 3 straipsnis, keičiantis Vyriausybės įstatymo 29¹ straipsnio 7 dalį, tikslinamas dėl netinkamos nuorodos į Vyriausybės įstatymo 26 straipsnio 3 dalies 14 punktą (turi būti nuoroda į 22 straipsnio 14 punktą).

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymų projektus toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Neigiamų teisinio reguliavimo pasekmių nenumatoma, nes pakeitimais tobulinama 2023 metais įgyvendinta valstybės tarnybos pertvarka. Įstatymų pakeitimai sudarys prielaidas efektyvesniam ir rezultatyvesniam valstybės tarnybos veikimui ir prisidės prie sklandesnio valstybės tarnybos reformos ilgalaikių tikslų įgyvendinimo.

Poveikis atitinkamai sričiai.

VTĮ ir su juo susijusių įstatymų projektais tikslinamos įstatymų nuostatos, šalinamos teisinės spragos. Įstatymų taikytojams bus paprasčiau taikyti siūlomus tikslinti įstatymus.

Poveikis valstybės finansams.

Įstatymų projektų poveikis valstybės finansams nenumatomas. Siūloma tikslinti VTĮ 32 straipsnio 2 dalis, kuria numatoma įstaigų vadovams ir karjeros valstybės tarnautojams, atleistiems iš pareigų pasibaigus kadencijai, išmokėti vieno mėnesio vidutinio darbo užmokesčio dydžio išeitinę išmoką, esminės įtakos įstaigos finansinei padėčiai neturės ir papildomų valstybės ar savivaldybių biudžeto lėšų nereikės. Kadencijai priimtų valstybės tarnautojų kadencijos pabaiga yra žinoma iš anksto, todėl valstybės ir savivaldybių įstaigos išeitines išmokas turėtų planuoti iš anksto.

Reikalingi Valstybės tarnautojų registro ir Valstybės tarnybos valdymo informacinės sistemos pakeitimai bus atliekami iš suplanuotų šioms sistemoms palaikyti skirtų lėšų.

Poveikis administracinei naštai.

Priėmus įstatymų projektus, sumažės administracinė našta įstaigoms dėl aiškesnio teisinio reguliavimo.

6. Kokią įtaką įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymai neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymai nesusiję su įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

8. Ar įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymų projektai strateginio lygmens planavimo dokumentams neprieštarauja.

9. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus įstatymus, nereikės priimti, keisti ar pripažinti netekusiais galios kitų įstatymų.

10. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymų projektuose sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai parengti laikantis nustatytų Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų. Įstatymų projektuose esamos sąvokos nekeičiamos ir naujos sąvokos neapibrėžiamos.

11. Ar įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymų projektų nuostatos Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams neprieštarauja.

12. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įstatymų įgyvendinamųjų teisės aktų, kas ir kada juos turėtų priimti

Priėmus įstatymus, iki jų įsigaliojimo Lietuvos Respublikos Vyriausybė turės pakeisti ar pripažinti netekusiais galios šiuos teisės aktus:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. lapkričio 28 d. nutarimą Nr. 1176 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo įgyvendinimo“ (pakeisti);
2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2024 m. sausio 3 d. nutarimą Nr. 6 „Dėl Valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos ir biudžetinių įstaigų darbuotojų veiklos vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (pakeisti);
3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2024 m. kovo 6 d. nutarimą Nr. 165 „Dėl įgaliojimų suteikimo“ (pripažinti netekusiu galios).

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Priėmus įstatymų projektus, papildomų valstybės ar savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų neprireiks. Reikalingi Valstybės tarnautojų registro ir Valstybės tarnybos valdymo informacinės sistemos pakeitimai bus atliekami iš suplanuotų šioms sistemoms palaikyti skirtų lėšų.

VTĮ projektui papildomų valstybės ar savivaldybių biudžeto lėšų dėl vieno mėnesio kadenciją baigusio įstaigos vadovo ar karjeros valstybės tarnautojo vidutinio darbo užmokesčio dydžio išeitinės išmokos mokėjimo nereikės – išeitinės išmokos bus mokamos iš valstybės ar savivaldybių sutaupytų lėšų.

14. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymų projektų rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų nebuvo gauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems įstatymų projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai žodžiai, kurių reikia Įstatymų projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną „Eurovoc“: „valstybės tarnautojas“, „nepriekaištinga reputacija“, „pareiginės algos koeficientas“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.
